

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ
ТА ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ**

галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Образотворче мистецтво)
освітньо-професійний ступень	фаховий молодший бакалавр

Програма комплексного іспиту та захисту дипломного проєкту для студентів спеціальності 014 Середня освіта, освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво).

Програму комплексного іспиту та захисту дипломного проєкту затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 06 березня 2024 р. №3

Голова циклової комісії Олена КАЗІМІРЕНКО

Програму комплексного іспиту та захисту дипломного проєкту затверджено Педагогічною радою Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від 21 березня 2024 р. № 5

Голова педагогічної ради Зоя ГЕЙХМАН

Пояснювальна записка

Програма комплексного іспиту та захисту дипломного проекту є нормативним документом Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, яку розроблено викладачами циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про організацію роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», вимог державних стандартів освіти, стандартів фахової передвищої освіти, Статуту та Положення про організацію освітнього процесу Коледжу, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, відповідно до навчального плану спеціальності 014 Середня освіта Освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво), освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

Атестація здобувачів за освітньо-професійним ступенем фаховий молодший бакалавр здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частини навчання і спрямована на перевірку досягнень програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою.

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється у формах (поєднанні форм), які передбачені освітньо-професійною програмою:

- комплексного іспиту;
- публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи/проекту.

I. Перелік програмних результатів навчання

По завершенню навчання здобувачка/здобувач презентує наступні програмні результати навчання:

ПРН-1 Готовність до фахової діяльності в галузі середньої освіти (образотворче мистецтво)

ПРН-2 Розуміння змісту нормативних документів, що регламентують базову середню освіту

ПРН-3 Володіння фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва

ПРН-4 Вміння здійснювати управління образотворчою діяльністю учнів; знати мету, завдання, зміст, методи та засоби організаційні навчання, суть процесів навчання, виховання й розвитку учнів

ПРН-5 Уміння організувати роботу художніх колективів, виконання оригінальних творчих проєктів, проводити майстер-класи, виявляти наполегливість у досягненні поставленої мети і нести відповідальність за якість виконуваної роботи

ПРН-6 Уміння організувати продуктивне інклюзивне навчання

ПРН-7 Сформованість здатності надавати об'єктивну оцінку отриманих результатів художньо-творчої діяльності учнів

ПРН-8 Застосування комплексного художнього підходу для створення цілісного образу

ПРН-9 Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримання норм толерантності

ПРН-10 Сформованість активної громадянської позиції. Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури

ПРН-11 Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності

ПРН-12 Готовність до сучасного художньо-творчого мислення, вміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини

ПРН-13 Спроможність популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації

ПРН-14 Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських педагогів та митців

ПРН-15 Здатність до формування естетичного смаку, художніх навичок учнів середньої школи та початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів

II. Методика та форма проведення комплексного іспиту

Студенти-випускники освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) складають комплексний іспит.

Форма проведення: письмова

Завдання комплексного іспиту: 30 тестових питань (різних типів) і завдання з фахових методик.

Всі завдання мають професійне спрямування, їх виконання вимагає інтегрованого застосування знань, умінь, навичок і способів діяльності. Завдання екзаменаційних білетів у своїй сукупності охоплює весь матеріал з різних розділів навчальних дисциплін і не повторюють одне одного.

Екзамен проводиться з використанням сервісних служб Google

Для проведення тестування використовується платформа Google forms

III. Критерії оцінювання кваліфікаційного іспиту

Оцінювання результатів складання комплексного іспиту здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідною рейтинговою оцінкою.

Критерії оцінювання тестових завдань: 30 тестових питань оцінюються максимум в 50 балів.

- завдання одиночного вибору 1 бал
- завдання множинного вибору 2 бали
- завдання з метою розставити в правильному порядку 4 бали
- завдання з метою поєднати відповідність 4 бали

Критерії оцінювання практичної роботи оцінюється в 50 балів:

- розробка плану-конспекту уроку - 25 балів;
- розробка ілюстративного матеріалу до уроку - 25 балів.

Критерії оцінювання практичної роботи за 20 бальною

№ п/п	Значення оцінки	Кількість балів
1.	План-конспект уроку розроблено з урахуванням всіх вимог дидактики, доцільно підібрані методи та прийоми навчання. Тема уроку розкрита повністю, зрозуміло пояснена методика виконання практичного завдання уроку, вдало розміщене зображення на площині паперу, відповідно до законів композиції, виразно проілюстровані всі етапи виконання завдання. Студент вільно володіє техніками образотворчого мистецтва.	25-20 балів
2	Студент виявляє системні знання з методики навчання образотворчому мистецтву, виконує роботу з дотриманням встановлених вимог, проте допускає помилки в методиці та недостатньо чітко проілюстровані всі етапи виконання завдання. Студент володіє техніками образотворчого мистецтва на достатньому рівні.	19-14 балів
3.	Робота в цілому відповідає всім вимогам, має незначні недоліки. Студент виявляє володіння методикою навчання образотворчому мистецтву на середньому рівні, вміє визначити основні етапи виконання роботи. Кольорове, тональне рішення та технічне виконання на середньому рівні.	13-10 балів
4.	Робота частково відповідає всім вимогам. Студент володіє методикою навчання образотворчому мистецтву на середньому рівні. Робота виконана з композиційними помилками, має похибки в розміщенні зображення на площині аркуша. Кольорове та тональне рішення роботи на середньому рівні, гармонія слабо виявлена. Технічне виконання на недостатньому рівні.	9-7 балів
5.	Виконання плану-конспекту уроку задовольняє мінімальній кількості вимог та має наявні суттєві помилки. Виявлена неспроможність виконати визначений обсяг роботи. У малюнку відсутнє володіння методикою навчання образотворчому мистецтву, вміння визначити основні етапи виконання роботи.	6-1 балів

Відсутнє гармонійне, кольорове, тональне рішення завдання. Виявлено низький рівень володіння визначеною технікою.
--

Таблиця 1.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь), з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь), без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	0-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

IV. Програма комплексного іспиту

1. Межі системи і ключові поняття композиції. Елементарне формоутворення: крапка, лінія, пляма.
2. Візуальні ілюзії: форма, контрформа. Виявлення об'єму, рельєфу та простору. Формальна композиція. Принципи композиціїю Композиційні засоби та прийоми.
3. Зоровий центр. Поняття «композиційного центру». Величина, розмір, масштаб. Симетрія, асиметрія, рівновага. Статика та динаміка. Контраст та нюанс. Ритм, метр, модуль. Стилзація і трансформація.
4. Теорія кольору. Природа та властивості кольору. Основні та похідні кольори. Поняття «тепло-холодності». Особливості сприйняття кольору людиною.
5. Організація форми на площині. Прийоми композиції.
6. Метафора в композиції. Гротеск як композиційний прийом. Гіпербола в композиції.
7. Зображення і шрифт. Шрифтова композиція.
8. Етапи роботи над цілісною тематичною композицією.
9. Соціально-естетична сутність образотворчого мистецтва. Мистецтво як одна із форм суспільної свідомості. Жанри образотворчого мистецтва.
10. Роль образотворчого мистецтва в естетичному вихованні школярів.

11. Мистецтво графіки. Вивчення графіки на уроках образотворчого мистецтва в школі. Мистецтво живопису. Ознайомлення школярів з видами живопису на уроках малювання. Скульптура та архітектура як види мистецтва. Уроки ліплення в школі. Декоративно-прикладне мистецтво. Використання декоративних технік на уроках образотворчого мистецтва.
12. Загальні поняття методики викладання образотворчого мистецтва. Методи та форми організації навчально-виховного процесу на уроках образотворчого мистецтва. Вивчення діючих програм з образотворчого мистецтва.
13. Психолого-педагогічні особливості навчання школярів. Особливості навчання дітей основної школи. Психологія особистості підлітка (5-7 класи).
14. Методика викладання образотворчої грамоти в середній школі. Умовно-площинне зображення. Малювання предметів з натури. Зображення фігури людини. Робота в об'ємі. Сприймання та зображення відкритого простору. Сприймання кольорів та робота фарбами.
15. Організація навчально-виховного процесу школярів засобами образотворчого мистецтва. Організація естетичного виховання школярів засобами образотворчого мистецтва. Інноваційно-пошукова робота педагога з дітьми. Пошук і розробка освітніх інновацій в школі.
16. Генеза українського мистецтва. Мистецтво Київської Русі та доби феодальної роздробленості (XII – середини XIII ст.). Архітектура Русі: фортифікаційне будівництво, культові споруди. Монументальне малярство.
17. Стан та основні тенденції мистецтва в XIV-I пол. XVII ст. Українське мистецтво в II пол. XVII-XVIII ст. Основні школи іконопису України: синтез традицій, провідні тенденції. Львівська архітектура. Еволюція іконопису. Бароко в мистецтві України. Народне прикладне мистецтво XVII-XVIII ст. Видатні митці українського походження: І. Мартос, В. Боровиковський, В. Тропінін, Д. Левицький, А. Лосенко. Український романтизм. Творчість Т. Шевченка.
18. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – поч. XX ст.).
19. Новітнє українське мистецтво.
20. Поняття світового та вітчизняного мистецтва. Міфологічні системи народів світу. Ранні форми релігії. Ритуал як форма об'єктивізації первісного світогляду. Первісне мистецтво.
21. Мистецтво Далекого та Близького Сходу. Особливості мистецтва Давнього Єгипту. Мистецтво Давньої Месопотамії.
22. Індійське мистецтво. Індуїзм як духовна основа індійської цивілізації. Буддизм як духовне підґрунтя індуїстського мистецтва. Художня культура буддизму. Основні етапи та досягнення мистецтва Давнього Китаю. Особливості японського мистецтва.
23. Мистецтво античності. Давня Греція та Рим. Витоки античного мистецтва. Періодизація давньогрецького мистецтва. Класичний та елліністичний

- періоди. Міфологічне підґрунтя мистецтва Давньої Греції. Мистецтво Давнього Риму: епігонські риси та новизна.
24. Християнство як духовна основа європейського мистецтва. Мистецтво Середньовіччя. Походження християнства та основний ціннісний комплекс його світогляду. Католицизм як підґрунтя формування західноєвропейського мистецтва.
25. Візантійське мистецтво. Ранній етап розвитку, золота доба. Іконоборство та іконовклоніння. Пізні часи.
26. Мистецтво західноєвропейського Відродження. Формування міської культури. Гуманізм. Антропоцентризм. Творчість італійських митців доби Ренесансу. Північне Відродження та специфіка його філософсько-естетичних підвалин. Універсалізм особистості художника Ренесансу.
27. Мистецтво Європи доби абсолютизму та Просвітництва. Класицизм та сентименталізм.
28. Західноєвропейське мистецтво XIX ст. Соціально-політичні колізії доби та їх вплив на формування та еволюцію суспільної свідомості. Розширення видового складу художньої культури, синтез мистецтв та його філософське обґрунтування. Стилї та напрями в мистецтві XIX ст.
29. Мистецтво Європи XX ст. Основні тенденції функціонування суспільної свідомості, науки та мистецтва. Внесок модернізму у світову художню культуру I пол. XX ст. Напрямки та течії в мистецтві XX ст. Постмодернізм як форма існування європейської культури II пол. XX ст. Сучасне західне мистецтво.

Завдання практичної роботи

Практичне завдання передбачає демонстрацію поетапного виконання роботи відповідно до уроку на задану тему в одній із художніх технік, що ілюструє послідовність виконання малюнку згідно з методикою навчання образотворчому мистецтву.

Результатом роботи має стати план-конспект уроку та ілюстрація, які демонструють всі етапи виконання завдання уроку від ескізу до завершеної роботи в одній із технік образотворчого мистецтва, виявляє вміння студента використовувати наочний метод навчання учнів середньої школи для найкращого вирішення поставленого завдання.

V. Загальні вимоги до виконання дипломного проєкту

Захист дипломного проєкту відбувається у період Атестації, після комплексного іспиту.

Студенти приходять на захист вчасно з підготовленим проєктом та усіма матеріалами для захисту.

Доповідь здобувача (10-15 хвилин) у довільній формі про сутність кваліфікаційного проєкту. За цей час студенти мають зробити змістовне повідомлення про роботу над проєктом від задуму до його реалізації, ілюструючи свою доповідь ескізами, начерками, фотографіями.

VI. Тематика дипломних проєктів

Теми дипломних проєктів повинні відповідати сучасним науковим та науково-технічним вимогам, бути актуальними, максимально наближеними до рішення реальних задач та включати елементи пошукових дослідів, що орієнтовані на досягнення нового результату.

Конкретна тема кваліфікаційного проєкту формується її керівницею/керівником за узгодженням зі студенткою/студентом та затверджується цикловою комісією. Студентам пропонується єдина концептуальна схема теми проєкту, до якої студент сам обирає розгалуження та поглиблення своєї теми.

№	ПІБ студента	Техніка та жанр картини	Тема дипломного проєкту	ПІБ керівника
1	Зеленко Юлія Олександрівна	Олійний живопис, морський пейзаж	Формування системи художніх знань про жанр пейзажу в учнів 6 класу на уроках образотворчого мистецтва	Білик Я.С.
2	Лясоцька Софія Вікторівна	Олійний живопис, панорамний міський пейзаж	Формування знань про архітектуру як вид мистецтва в учнів 7 класу на уроках образотворчого мистецтва	Білик Я.С.
3	Пайко Христина Максимівна	Акриловий живопис, натюрморт	Формування системи художніх знань про модерністичний натюрморт в учнів 6 класу на уроках образотворчого мистецтва	Вовченко М.П.
4	Василенко Наталія Андріївна	Мішана техніка, сюжетна композиція	Формування креативного мислення учнів середньої школи під час роботи над образом міфологічної істоти	Мазов А.А.
5	Спасіченко Вероніка Валеріївна	Олійний живопис, портрет	Методика формування комунікативних компетентностей під час вивчення жанру портрет з учнями 6 класу	Мазов А.А.
6	Сімонова Дар'я Володимирівна	Олійний живопис, жіночий портрет в повний зріст	Методика зображення людини в русі на уроках образотворчого мистецтва у 6 класі	Мазов А.А.
7	Власюк Маргарита Андріївна	Олійний живопис, марина, панорамний пейзаж	Формування знань з кольорознавства в учнів 6 класу у процесі виконання морського пейзажу	Шеменьова Ю.В.
8	Дерябіна Валерія Дмитрівна	Олійний живопис, жанровий живопис	Візуалізація художнього образу в живописних композиціях учнів середньої школи	Шеменьова Ю.В.

9	Бабич Марія Володимирівна	Олійний живопис, портретний живопис	Формування системи знань про живописні техніки на уроках образотворчого мистецтва в учнів 5-7 класів	Соченко Л.А.
10	Козолій Каріна Сергіївна	Кольорова графіка, стилізований натюрморт	Формування художньо-образного мислення на уроках образотворчого мистецтва в 6 класі в процесі виконання стилізованого натюрморту	Соченко Л.А.
11	Волянська Варвара Андріївна	Графіка, міфологічний жанр	Методи вивчення засобів художньої виразності графіки на уроках образотворчого мистецтва учнями 5 класів	Соченко Л.А.
12	Дмітрієва Софія Костянтинівна	Олійний живопис, натюрморт з птахом	Проектна діяльність на уроках образотворчого мистецтва учнів 5-7 класів	Хоменко Н.С.
13	Ширіна Олександра Юріївна	Олійний живопис, пасторальний пейзаж	Розвиток образно-асоціативного мислення учнів 5 класу в процесі проведення майстер-класів з образотворчого мистецтва	Хоменко Н.С.
14	Іщенко Анна Сергіївна	олійний живопис, пейзаж	Методика виконання стилізованого пейзажу засобами живопису на уроках образотворчого мистецтва в 6-класі	Хоменко Н.С.
15	Кузьменко Світлана Юріївна	Графіка, ботанічна ілюстрація	Роль інтеграції та міжпредметних зв'язки на уроках образотворчого мистецтва в 5-6 класах в формуванні світоглядних компетентностей	Хоменко Н.С.

VII. Критерії оцінювання дипломних проєктів

Рішення про результати захисту кваліфікаційного проєкту приймається відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні.

При оцінюванні враховується: якість виконання проєкту, оцінка, яка виставлена у відгуку та у рецензії на проєкт.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Критерії оцінювання
А	90-100 балів	Творча робота виконана на високому рівні; студент в роботі виявив знання та вміння з перспективи, композиції, основ кольорознавства, живопису, скульптури, пластичної анатомії, декоративно-прикладного мистецтва, рисунку тощо; виявив креативність у виконанні творчої роботи
В	82-89 балів	Творча робота виконана на високому рівні. Студент проявив знання та вміння з перспективи, основ кольорознавства, живопису, декоративно-прикладного

		мистецтва, рисунку, скульптури, пластичної анатомії, але допущені незначні помилки у композиції
С	75-81 балів	Творча робота виконана на достатньо високому рівні, студент проявив знання та вміння з перспективи, кольорознавства, живопису, декоративно-прикладного мистецтва, рисунку, скульптури, але допущені незначні помилки в побудові композиції, передачі світлотіньових співвідношень, можливе дещо недосконале володіння обраною технікою
Д	69-74 балів	Творча робота виконана з деякими неточностями, студенту не вдалося в повній мірі проявити знання та вміння з основ композиції, перспективи, живопису, рисунку, декоративно-прикладного мистецтва, скульптури; техніка виконання роботи не повністю відповідає її вимогам
Е	60-68 балів	Творча робота виконана з неточностями. Студенту не вдалося в повній мірі проявити знання та вміння з основ композиції, перспективи, живопису, рисунку; можливі порушення в передачі світлотіньових та кольорових співвідношень, неточності в конструктивному зображенні предметів та явищ; техніка виконання роботи не повністю відповідає її вимогам; робота неохайно оформлена
F	1-59 балів	Незадовільно. Творча робота не відповідає вимогам, щодо виконання кваліфікаційної роботи. Відсутні знання з композиції, кольорознавства, перспективи, рисунку, живопису, декоративно-прикладного мистецтва, скульптури. Робота не оформлена

VIII. Рекомендована література

1. Анєнкова І.П. Педагогіка: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2014.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2012.
3. Жаворонков П.В. Рисунок. Методи зображення на площині: методичний посібник. Вижниця: Черемош, 2014.
4. Загородній П.П. Нарисна геометрія. Побудови та розрахунки: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2014.
5. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник. Київ: Либідь, 2014.
6. Куліш О.А. Історія зарубіжного мистецтва: навчальний посібник. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015.
7. Валерій Марчук: Про малярство: Навчальний посібник – Львів : ФОП Стебляк О. М ., 2018. – 264 с.

8. Михайленко В.Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навчальний посібник/ В.Є. Михайленко - Київ : Каравела, 2015.
9. Плоский В. та інші Енергоефективний панельний житловий будинок. Архітектура будівель і споруд: навч.посібник /Гетун Г., Тимофеев Н., Плоский В., Запивода В. – Київ, Ліра-К, 2018р – 190с, іл..
10. Побожій С.І. З історії українського мистецтвознавства: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2014.
11. Поліщук А.А. Теорія та практика графіки: навчальний посібник. Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015.
12. Половна-Васильєва О.А. Основи формальної композиції: навчальний посібник. Дніпропетровськ : Акцент, 2015.
13. Прокопович Т.А. Основи кольорознавства: навчальний посібник Луцьк : Вежа, 2016.
14. Семенова Р.О. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія. Київ: Імекс-ЛТД, 2014.
15. Сидоренко П.І., Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015.
16. Станіславськ К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія / Катерина Станіславська ; вид. друге, перероб. І доп. – К. : НАКККіМ, 2016. – 352 с. : іл..
17. Стівен Фартінг Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Вид. друге – Vivat, 2019 – 576 с. : іл..
18. Шпак В.О. Основи живопису. Акварель. Навчальний посібник. – Київ, 2013. – 256 с.: іл.
19. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. – 2016
20. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N.M.Bіbіk. – Київ : Літера ЛТД 2019. - 208 с.
21. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти , розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (2018);
22. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти , розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна (2018).

ІХ. Перелік наочного приладдя, матеріалів довідкового характеру, технічних і дидактичних засобів та обладнання засоби, що можуть бути застосовані під час іспиту

Фарби акварель, гуаш, кольорові олівці, простий олівець, гумка, лінер, пензлики.